

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko

Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej Dotyczące nowej wersji KPO, przedstawionej przez stronę rządową w dniu 28 kwietnia 2021 roku.

ZGWRP oceniając nową wersję KPO, dostrzega w niej liczne zmiany i uzupełnienia w stosunku do wersji pierwotnej, przedstawionej do konsultacji publicznych. Jednak w dalszym ciągu nie uwzględnia ona zgłaszanych przez przedstawicieli gmin z obszarów wiejskich wniosków, uwag i postulatów. Nasze uwagi przedstawiliśmy stronie rządowej podczas debaty tematycznej poświęconej KPO podczas XXXV Zgromadzenia Ogólnego Związku w dniu 22 kwietnia 2021 roku. Dyskusja i proces konsultacji w sprawie KPO, ale także w sprawie Umowy Partnerstwa dot. bieżącej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 jeszcze raz potwierdziła, że w opiniach decydentów i postrzeganiu przez nich obszarów wiejskich dominuje rolnictwo, jako gałąź gospodarki. Nie możemy się skutecznie przebić z faktem, że obszary wiejskie stanowią w Polsce 93 % powierzchni i zamieszkuje je ponad 40 % społeczeństwa kraju. Tylko 10 % mieszkańców obszarów wiejskich, czyli co dziesiąty obywatel, zatrudniona jest w sektorze rolno-spożywczym. Dla pozostałej społeczności wieś jest takim samym miejscem życia jak ośrodki miejskie. **Dotychczas na te 93 % obszaru Polski i ponad 40 % społeczności budżet państwa przeznaczal tylko 10 % środków, wraz z nakładami na rolnictwo!** Skutkiem tego w dalszym ciągu istnieją znaczne różnice w standardach życia na wsi i w miastach. Dostęp do cywilizacyjnych zdobyczy infrastruktury technicznej i społecznej oraz dobrej jakości usług publicznych mieszkańców wsi w XXI wieku jest w dalszym ciągu ograniczony. Dlatego też przystępując do uzgodnień w obszarze KPO, Związek uznał dialog, a w nim siłę argumentu, jako jedyną i najbardziej odpowiednią formę zapewniającą złamanie dotychczasowych stereotypów myślenia o obszarach wiejskich, licząc na uwzględnienie przez stronę rządową naszych postulatów. **Jednakże przedłożony dokument w dalszym ciągu nie zawiera zapisów świadczących o uwzględnieniu, czy dodaniu obszarów problemowych, o które wnosiliśmy.**

Podkreślamy i przypominamy, że obszary wiejskie także dotknęła pandemia i jej skutki. Te skutki w niektórych gminach są bardzo dotkliwe, szczególnie w gminach słabszych ekonomicznie i peryferyjnych. Gminy wiejskie ze względu na swoją różnorodną charakterystykę oraz ciągły poziom niedofinansowania są nie tylko najtrudniejsze w zarządzaniu, ale w obliczu pandemicznych realiów wymagają czegoś więcej - tj. stworzenia specjalnego programu pomocowego dla obszarów wiejskich. Uwzględnwszy obszar i liczbę ludności zamieszkującej gminy wiejskie, parytet dostępu do wszelkiego rodzaju środków pomocowych, w tym tych z KPO powinien to uwzględniać i być przejrzysty. Tego ostatnia wersja KPO nie zawiera. Braki te nie mogą być przysłaniane założeniami projektowymi w

zakresie wsparcia gospodarki rolnej i sektora spożywczego oraz odesłaniami do innych programów sektorowych. **Wsparcie sektora. To nie wsparcie na potrzeby infrastruktury technicznej i społecznej ludności obszarów wiejskich.**

ZGWRP dostrzega także brak spójności zapisów w KPO dotyczących przedstawionej sytuacji finansowej w stosunku do działań zaradczych, zmierzających do popandemicznej odbudowy oraz budowania odporności na obszarach wiejskich. Jednym z nich jest wskazanie na trudną sytuację samorządów na skutek obniżenia zdolności inwestycyjnych, co jest zgodne z prawdą, ponieważ wiele gmin wiejskich nie posiada żadnej nadwyżki operacyjnej umożliwiającej rozpoczęcie jakiegokolwiek procesu inwestycyjnego będącego motorem rozwoju.

Podkreślamy uprzywilejowanie sektora rządowego w podziale środków KPO i marginalizację sektora samorządowego, który ma być beneficjentem niespełna 30 % środków. Ta nierówność podmiotowa szczególnie jaskrawo wygląda w relacjach części grantowej KPO w stosunku do pożyczkowej. Tak nierówny podział jest niemożliwy do zaakceptowania. Przykładem tej nierówności jest transport publiczny. KPO zakłada, że krajowy transport publiczny będzie finansowany z części grantowej, a transport regionalny i lokalny z pożyczkowej. Takie podejście może skutkować tym, że w przypadku części regionów o specyficznych uwarunkowaniach, zwiększa się jeszcze bardziej ryzyko pogłębiania regionalnych dysproporcji rozwojowych, w tym pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi.

Związek Gmin Wiejskich RP w dalszym ciągu postuluje o wskazanie ostatecznego i adekwatnego kształtu i składu Komitetu Monitorującego wdrażanie KPO oraz nadania mu kompetencji decyzyjnych (m.in. w postaci zatwierdzania kryteriów wyboru projektów) oraz uczynienia samorządów wojewódzkich współgospodarzami rozdziału środków z Krajowego Programu Odbudowy.

ZGWRP oczekując na konieczne przemodelowanie procesu wsparcia dla obszarów wiejskich, deklaruje dalszą wspólną pracę nad ostatecznym kształtem KPO, tak aby wsparcie wynikające z jego zapisów było kierowane do tych obszarów i sektorów, które realnie poniosły największe szkody w wyniku obecnego kryzysu. Taki cel przyświecał decyzjom Parlamentu Europejskiego i Rady UE w zakresie utworzenia Funduszu Odbudowy.

Krzysztof Iwaniuk
Przewodniczący ZGWRP

Poznań, dnia 30 kwietnia 2021r.